

XITIVISO XO TIHUMESELA EHANDLE

U na mfanelo yo koxa mali ya ndziriso loko eka nkarhi wa sweswi kumbe a wu ri khale ka MUTIRHI WA LE MUGODINI WA NSUKU eAfrika-Dzonga, eka nkarhi wun'wana na wun'wana endzhaku ka 12 Nyenyankulu 1965, naswona a wu khomiwile hi rifuva leri ri vangiwaka hi ritshuri ra le mugodini kumbe rifuva (“TB”) **KUMBE** u MUHLAYISIWA (xikombiso, nsati, n'wana kumbe muhlekisani) wa mutirhi loyi wa le mugodini wa nsuku loyi a hundzeke emisaveni, U KOMBERIWA KU HLAYA XITIVISO LEXI HI VUKHETA TANIHILESWI XI NGA HA KHUMBAKA TIMFANELO TA WENA.

MALI YA NDZIRISO

Hi siku ra 3 Mudyaxihi 2018, tikhamphani ta tsevu - African Rainbow Minerals, Anglo American SA, AngloGold Ashanti, Gold Fields, Harmony, Sibanye-Stillwater na tin'wana ta swirho swa tikhamphani ta vona (“**tikhamphani leti ti hoxaka xandla eka tikhamphani ta migodi ya nsuku**”) ti fikelerile ndziriso wa xipimelo xo hakela ntwanano eka vatirhi va le migodini ya nsuku lava va nga fanela na vahlayisiwa va vatirhi lava va le migodini lava va hundzeke emisaveni. Ndziriso lowu wu ringanyetweke wu ta hakela swikoxo hi ku tirhisana na tikhamphani ta migodi ya nsuku leti nga xi xiawe ku sukela eka goza leri nga ta tekiwa leri ri nga kondleteriva ku nga si va na Khoto ya le Henhla ka:

- ku twisiwa ku vava na ku lahlekeriwa hi vatirhi va le migodini lava va nga khomiwa hi rifuva leri ri vangiwaka hi ritshuri ra le migodini na/kumbe rifuva (TB) hi nkarhi lowu a va tirha eka yin'wana ya migodi ya nsuku eAfrika-Dzonga, na
- ku twisiwa ku vava na ku lahlekeriwa ka vahlayisiwa hi vatirhi va le migodini lava va hundzeke emisaveni hi mavabyi lama.

Mali ya ndziriso yi pasisiwile hi Khoto ya le Henhla eJoni hi siku ra 26 Mawuwani 2019.

XANA I MANI LOYI A NGA KATSIWA EKA NDZIRISO?

Loko u ri xirho xa ntlawa, kutani u ta katsiwa ka mali ya ndziriso, loko u fikelela hinkwaswo swilaveko swin'wana na swin'wana swa mitlawa ya mune:

Ntlawa wa 1:	<p>Vanhu hinkwavo:</p> <ol style="list-style-type: none">lava tanihi le ka siku leri loko ntwanano wa ndziriso wu tumbuluxiwa, wu nga sungula ku ringanyetiva ku tirha. Hi ku ya hi ntwanano wa ndziriso, ku ringanyeta ku tirha swi vula “ku ringanyeta ntirho” hilaha swi hlamuseriwaka hakona eka Vuvabyi byi le Ntirhwani eMigodini na Nawu wa Ntirho, wa 1973 kumbe wun'wana na wun'wana wa ntirho lowu landzelaka: <ul style="list-style-type: none">(i) ku tirha eka mitirho ya le hansi ka misava ya mugodi wa nsuku;(ii) ku tirha eka vuhlantswelampahla ya vatirhi va le hansi ka migodi laha yi hlantswiwaka kona;(iii) ku tirha eka damu ra ritshapu ro nuha ra mugodi wa nsuku;(iv) ku tirha eka laboratori ya nkambelo wa nkoka wa swicelwa swa mugodi wa nsuku laha xivumbeko xa nhumbu wa ribye ra nsuku xi xopaxopiwaka naswona laha ntiko wo hefemula ritshuri ku suka eka sampula ya munhu wa ku tiyimisela;(v) ku tirha eka ndhawu ya swa methali eka mayini wa mugodi wa nsuku, ku katsa mayini, ku fayetela, ku gaya, ku tleketla na ku n'okisiwaka ka nhumbu; na(vi) ku tirha eka migingiriko ya bandhi ro fambisa swixaviswa leri ri tirhiswaka ku rhwala ribye leri nga fayeleriwa ku suka eka migingiriko ya le hansi ka misava ya mugodi wa nsuku ku ya ehandle erivaleni; <ol style="list-style-type: none">lava eka siku ra ntwanano wa ndziriso kumbe ku nga si fika siku ra ntwanano wa ndziriso ku va wu sungula ku tirha, va khomiwile hi rifuva leri vangiwaka hi ritshuri leri ri vangiwaka hi ritshuri ra le migodini kumbe lava va nga khomiwa hi ritshuri ra le migodini leri vangaka rifuva;lava va nga sungula ku tirha kumbe lava va nga sungula ku ringanyeta ku tirha eka mugodi wun'we kumbe timayini to tala leti longoloxiweke eka migodi leyi xaxametiweke eka Xikhomanisiwa xa A xa xitiviso lexi endzhaku ka 12 Nyenyankulu 1965; nalava va nga tshamisangiki swikoxo swa vona eka mindziriso leyi yi nga hetisiwangiki eka nkarhi lowu nga hundza na Anglo American South Africa Limited na AngloGold Ashanti Limited hi siku ra 14 Nyenyankulu 2016 na Anglo American South Africa Limited hi siku ra 19 Ndzati 2013, hi ku landzelelana.
Ntlawa wa 2:	<p>Vahlayisiwa va un'wana na un'wana wa vanhu lava va nga eka Ntlawa wa 1 laha henhla lava va hundzeke emisaveni tanihi le ka siku ra loko ntwanano wa ndziriso wu nga si sungula ku tirha.</p>

Ntlawa wa 3:	<p>Vanhu hinkwavo:</p> <ol style="list-style-type: none">lava eka siku leri ntwanano wa ndziriso wu nga sungula ku va kona wu nga sungula ku tirha ha rona;lava hi siku, ri nga si fika kumbe endzhaku ka siku loko ntwanano wa ndziriso wu ta sungula ku tirha loko u khomiwile hi rifuva leri ri vangiwaka hi ritshuri ra le mugodini; naloyi a nga sungula ku tirha kumbe loyi a sunguleke ku ringanyetela ku tirha, endzhaku ka 12 Nyenyankulu 1965, eka wun'we wa mugodi wa nsuku kumbe eka nongonoko wa migodi ya nsuku leyi xaxametiweke eka Xitandzhaku xa A xa xitiviso lexi.
Ntlawa wa 4:	<p>Vahlayisiwa va un'wana na un'wana wa vanhu lava va nga eka Ntlawa wa 3 laha henhla lava va hundzeke emisaveni tanihi le ka siku ra loko ntwanano wa ndziriso wu nga si sungula ku tirha.</p>

XANA HI XIHI XIVANGELO XA NDZIRISO?

Ndziriso a wu si tirhiswa hikuva swin'wan'wana swa swipimelo swa kona a swi si fikeleriva. Loko swipimelo swi fikeleriva, tikhampani ta migodi leti ti hoxaka xandla ti ta tumbuluxa nkama, lowu wu vuriwaka TSHIAMISO TRUST.

Loko ntwanano wa ndziriso wu sungula ku tirhiswa:

- Tikhampani ta migodi leti ti nga hoxa xandla ti ta hakela mali leyi ku nga ntwananiwa yona eka Tshiamiso Trust kutani endlelo ro hakela ndziriso ri nga sungula.
- Hinkwaswo swirho swa ntlawa swi nga, **visa xixoko eka Tshiamiso Trust** ku ririsiwa hi swa timali, handle ka swirho swa ntlawa leswi swi hlavuluka ku thumesela ehandle ka ku ririsiwa hi swa timali.
- Vuxokoxoko bya hilaha u nga yisaka xixoko hakona eka Tshiamiso Trust byi ta kandziyisiwa eka swihangalasangamuhungu na le ka webusayiti ya www.silicosissettlement.co.za.
- Tshiamiso Trust yi ta hakela ndziriso eka **vakoxi lava nga fanela**. Mukoxi loyi a nga fanela i munhu loyi a nga xirho xa yin'wana ya mitlawa naswona loyi a fikelelaka swilaveko swa Tshiamiso Trust ku kuma ndziriso wa swa timali.
- Swirho swa ntlawa swi fanele ku yisa fomo ya swikoxo leyi nga tatiwa eka Tshiamiso Trust naswona va nga ha hundza hi le ka xiyoim xa swikambelo swa vtushunguri ku kumisisa loko va ringanerile ku va vakoxi.

Loko ntwanano wa ndziriso wu sungula ku tirha, vakoxi lava va nga fanela va ta pfumeleriwa ku kuma hakelo kan'we ya le xikarhi ka R10 000 na R250 000, swi ta yi hi muxaka na ku tika ka vuvabyi. Eka swilyimo swin'wana leswi swi nga swiwelo, ntsengo lowu wu nga ha engeteriva ku fika eka R500 000.

Hinkwayo milawu ya ndziriso yo hetelela nakambe na xiboho xa Khoto lexi xi pasisaka ndziriso swi kumeka eka www.silicosissettlement.co.za kumbe swi nga va kumeka eka Ntlawa wa Magqweta (**vuxokoxoko bya vutihlanganisi hi lebyi laha hansi**).

A WU FANLANGI KU HAKELA XANCHUMU EKA UN'WANA KU PFUNIWA KU ENDLA XIKOXO XA WENA

XANA NDZI FANELE KU ENDLA YINI KU TSHAMA NDZI RI XIPHEMU XA KU KUMA NDZIRISO?

LOKO U RI XIRHO XA NTLAWA NASWONA U TSAKELA KU VA XIPHEMU XA NDZIRISO, A SWI NA NKOKA KU TEKA GOZA EKA NKARHI WA SWESWL.

Loko ku nga ri na lexi u faneleke ku xi endla ku va na xiawe eka ndziriso, loko u tsakela ku rhumela vuxokoxoko bya wena bya vutihlanganisi u hlamusela ku tsakela ka wena eka ku va na xiawe, u nga ha endla tano hi ku tatisa vuxokoxoko bya wena eka fomo kumbe hi ku tsarisa ku tsakela ka wena eka [webusayiti lewi.www.silicosissettlement.co.za](http://webusayiti.lewi.www.silicosissettlement.co.za).

KU TIHUMESELA EHANDLE KO VA U KUMA MALI YA NDZIRISO

LOKO U RI XIRHO XA NTLAWA, MALI YA NDZIRISO SWA BOHA KU YI KUMA HANDLE KA LOKO U TEKA MAGOZA YA KU TIHUMESELA EHANDLE. Loko u nga lavi ku va xiphemu xa mali ya ndziriso, kumbe u lava mfanelo yo landzelerisa xixoko xa wena u ri wexe ekhoto, kutani u fanele ku teka magoza ya ku thumesela ehandle ka mali ya ndziriso.

Ku thumesela ehandle ka mali ya ndziriso, u fanele ku **TATISA NA KU SAYINA KUMBEXANA FOMO YA A; FOMO YA B; FOMO YA C KUMBE FOMO YA D (XIN'WANA NA XIN'WANA LEXI XI NGA KONA EKA WENA) KUTANI U XI YISA, KUN'WE NA MATSALWA LAMA LAVEKAKA, EKA MUKAMBATINKOTA WO TIYIMELA SNG Grant Thornton** ku nga si fika ra 24 Hukuri 2019.

Fomo yi fanele ku sayiniwa emahleni ka muhlambanyisi. Xitichi xin'wana na xin'wana xa maphorisa eAfrika-Dzonga xi na muhlambanyisi.

KU TIHUMESELA EHANDLE, KU YISA FOMO YA WENA YO TIHUMESELA EHANDLE NA MATSALWA YO SEKETELA HI VOKO KUMBE HI FEKISI KUMBE HI IMEYILI KU TIRHISA VUXOKOXOKO LEBYI BYI LANDZELAKA: SNG Grant Thornton

Adirese ya ku yisa hi voko: 20 Morris Street East, Woodmead, Johannesburg 2191

Nomboro ya fekisi: +27 11 234 0933

Adirese ya ku yisa hi imeyili: silicosissettlement@sng.gt.com

A swi nga koteki leswaku u thumesela ehandle hi foyini kambe u nga ha foyinela eka nomboro leyi nga laha hansi ku kuma vuxokoxoko byo tala bya ku thumesela ehandle.

Xirho xin'wana na xin'wana xa ntlawa lexi xi lavaka ku thumesela ehandle xi fanele ku tata na ku sayina fomo yo hambana yo thumesela ehandle.

Loko u yisa fomo yo lava ku thumesela ehandle, Mukambatinkota wo Tiyimela a nga ha thlanganisa na wena ku kuma vuxokoxoko byin'wana.

TIFOMO TO TIHUMESELA EHANDLE TA KUMEKA EKA www.silicosissettlement.co.za KUMBE TI NGA HA KUMEKA EKA NTLAWA WA MAGQWETA LAMA MA NGA TA KU KOMBA EKA NDHAWU YA LE KUSUHI LAHA U NGA TA KUMA TIFOMO TO TIHUMESELA EHANDLE (VUXOKOXOKO BYA VUTHLANGANISA LAHA HANSI).

* U KOMBERISA KU VONA LESWAKU U TATA FOMO YO TIHUMESELA EHANDLE HI KU HETISEKA. LOKO U LAVA KU PFUNIWA MAYELANA NA LESWI, TIRHISA VUKORHOKERI BYA VUXOKOXOKO LAHA HANSI.

KU KUMA VUXOKOXOKO BYO TALA EKA MAKOXELO, NTWANANO WA NDZIRISO NA KU TIHUMESELA EHANDLE:

- Endzela www.silicosissettlement.co.za;
- Fowunela nomboro ya mahala Fowunela Senthara ya Vutihlanganisi eka 0801 000 240 kumbe 0800 110 110. Senthara ya Vutihlanganisi yi ta tirha handle ko lava hakelo eka vanhu lava va fowunaka ku suka endzenzi ka Afrika-Dzonga;
- Rhumela "ndzi kombela ku foyineriwa" eka nomboro leyi landzelaka 072 557 8077 kumbe 079 835 7179.

Nakambe u nga thlanganisa na Xiyenge xa Magqweta eka:

Richard Spoor Incorporated Attorneys Telefoni: +27 (0)11 482 6081 Fekisi: +27 (0)11 482 1419 info@rsinc.co.za; P.O. Box 303 Parlards, 2121 Adirese ya ndhawu: Eton Building, Sherbone Square 5 Sherbone Road Parktown, Johannesburg	Abrahams Kiewitz Incorporated Telefoni: +27 (0)21 914 4842 Fekisi: +27 (0)21 914 1455 classaction@ak.law.za; P.O. Box 3048, Tygervalley, 7536, Cape town Penthouse, 6th Floor, Imperial Terraces, Carl Cronje Drive, Tyger Waterfront, Tygervalley, Cape Town	Legal Resources Centre Telefoni: +27 (0)11 836 9831 Fekisi: +27 (0)11 834 4273 silicosisclass@lrc.org.za P.O. Box 9495, Johannesburg, 2000 Bram Fischer Towers, 16th Floor, 20 Albert Street, Marshalltown, Johannesburg
---	---	--

Xikhomanisiwa xa A: Migodi leyi hoxaka xandla SA Landa Daggafontein East Daggafontein Elandsrand Deelkraal (also called Elandskraal) Kusasathle Western Holdings (1,2,3,4,6,7) (ARM)Gold Majihabeng (Western Holdings other 4 shafts Kudu, Nyala, Sabie, Eland which were former Freddies and Free State Geuld shafts) Saaiplaas 2,3 Saaiplaas 4,5 (Masimong) (FreeGold 3) Free State Geuld	Free State Cons FreeGold 2 and 4 Freddies 7 and 9 (to Kades Barnea cc, Pamodzi, Target mine) Freegold 2, 4 (Tshepong, Phakisa) President Brand President Steyn Steyn 1,2 (to Kades Barnea, Pamodzi, Bambanani) Steyn 3,4 (FreeGold 1, then Bambanani) Brand 1, 2, 3, 5 (Steyn 5 to 8) H.J. Joel / Joel Western Reefs (merged with Vaal Reefs) Vaal Reefs (1,3,4,5,6,7) Vaal Reefs 2 Vaal Reefs 8 (Great	Noligwa) Vaal Reefs 9 (Kopanang) Vaal Reefs 10 (Tau Lekoa) Vaal Reefs 11 (Moab Khotsoeng) Western Deep Levels Mponeng (South Mine WDL 1) Tau Tona (East Mine WDL 3) Savuka (West Mine WDL 2) St Helena Evander (incl Kinross, Leslie, Bracken and Winklaabaak mines) Randfontein Estates Doornkop Cooke 1, 2 and 3 (Rand Uranium) Cooke 4 (Ezulwini) Unisel	Harmony mine Merriespruit Hartebeesfontein Loraine (Shafts 1,2 and 3) Zandpan Virginia mine Village Main Reef Western Areas (to South Deep) South Deep Beatrix (including Oryx) Oryx (to Beatrix) Driefontein (including East Driefontein, West Driefontein and Driefontein Cons) Kloof (including Leeudood from 1 Jan 1993, Libanon and Venterspos) St Helena (Beisa section)
--	--	--	---